

*This project is co-financed by the ERDF
and made possible by the INTERREG IVC programme*

Labās prakses piemēru apraksts

Projekts “Mazo un vidējo uzņēmumu attīstība veselības aprūpes nozarē” (Health4Growth)

Vidzemes plānošanas reģions, Latvija

Projekta partneris: Vidzemes plānošanas reģions
Projekta vadītāja – Lelde Gavare, e-pasts: lelde.gavare@vidzeme.lv
Eksperti: Aivita Putniņa, Zane Linde-Ozola
E-pasta adreses: aivita.putnina@lu.lv; zane.linde@lu.lv

Valmiera, 2013.

Labās prakses piemēri:

1. Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera iniciatīva Vidzemes plānošanas reģionā.
2. Pacientam piemērota veselības aprūpe un rehabilitācijas/ SPA pakalpojumi Vidzemes slimnīcā.

1. Sintēze

Projekta „Health4Growth” tematiskais virziens:

- 1) Regulējuma ietvars un uzņēmējdarbības infrastruktūra;
- 2) Finanšes;
- 3) Cilvēkkapiāls.

Abas izvēlētās prakses atbilst uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstībai. Abi piemēri apliecina sadarbības, konkurētspējas un veselīgu pakalpojumu un produkcijas ar augstu pievienoto vērtību veiksmīgu ieviešanu.

Vispārējs apraksts:

- Kādus instrumentus/projektus/programmas/stratēģijas/politiku/politikas iniciatīvu vēlas sasniegt? (Lūdzu pasvītrot)
- Kādi rezultāti ir sasniegti?

1. Veselīgas un ar augstu pievienoto vērtību pārtikas klastera iniciatīva Vidzemes reģionā:

- Vairākas iesaistītās puses ar kopīgiem mērķiem, kas dalās ar savām zināšanām;
- Sadarbības ar citiem pārtikas klasteriem Baltijas jūras reģionā ar mērķi attīstīt Baltijas jūras reģiona pārtikas tirgu un pārtikas klasteru sadarbības tīklu.

2. Pacientam piemērota veselības aprūpe un rehabilitācija/SPA Vidzemes slimnīcā:

- Kvalitatīvu, specializētu un inovatīvu veselības pakalpojumu attīstība;
- Pacienti piemērota pieeja slimnīcā (piemēram, mazulim draudzīga slimnīca, apmeklētājiem draudzīga mājaslapa);
- Iesaistīta Latvijas veselības tūrisma klasterī ar mērķi piesaistīt pacientus no citām valstīm;
- Starptautiskie sadarbības projekti.

↘ Kādēļ šī ir laba prakse/piemērs?

1. Veselīgas un ar augstu pievienoto vērtību pārtikas klastera iniciatīva Vidzemes reģionā:

- Augsta pievienotā vērtība, veselīgas un drošas pārtikas ražošana;
- Pārtikas drošības tehnoloģijas, jaunu produktu attīstība, jaunu produktu pētījumi;
- Starpsektoru un starpinstitucionālā sadarbība;
- Sabiedrības informēšana par veselīgu pārtiku ar augstu pievienoto vērtību;
- Reģionālā un starptautiskā sadarbība.

2. Pacientam piemērota veselības aprūpe un rehabilitācija/SPA Vidzemes slimnīcā:

- Pacientam piemērota veselības aprūpes infrastruktūra un pakalpojumi;
- Specializācija augsto tehnoloģiju veselības aprūpes pakalpojumos;
- Augstas kvalitātes veselības aprūpe un citi ar veselību saistīti pakalpojumi: rehabilitācija un dzemdniecības pakalpojumi;
- Augsts pieprasījums pēc Vidzemes slimnīcas piedāvātajiem pakalpojumiem;
- Reģionālā un starptautiskā sadarbība;

- Vairāki valsts mēroga apbalvojumi par kvalitātiem pakalpojumiem, drošu darba vidi, ilgstspējību un mērķtiecīgu vides uzlabošanu.

2. Darbības apraksts

Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera iniciatīva Vidzemes reģionā tika aizsākta 2009. gadā, sadarbojoties Vidzemes plānošanas reģionam, Rīgas Stradiņa universitātei un Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskajam institūtam „Sigra”. Klastera straujāka attīstība aizsākās līdz ar iesaistīšanos Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā „Uzņēmējdarbība un rūpniecība”.

- **Nosaukums:** Klasteru sadarbības veicināšana uzņēmējdarbības attīstībai Ziemeļu un Baltijas valstu reģionos
- **Reģions:** Vidzemes reģions
- **Ģeogrāfiskā atrašanās vieta:** Latvijas ziemeļu daļa.
- **Sākuma laiks un ilgums:** 15.08.2011. (ilgums: 9 mēneši)
- **Finansējums (budžets un partneri):**

KOPĀ: 4908,80 LVL (6951.01 EUR), partneri: SIA “Foodwest” (Somija)

Klasteris veido trīspusējās sadarbības (*triple helix*) modeli: privātā uzņēmējdarbība, valsts institūcijas un pētniecības organizācijas. Klasteris darbojas, pamatojoties uz vispusēju iesaistīto pušu vienošanos. Šobrīd klasteris paraksta jaunu un pilnveidotu iesaistīto pušu sadarbības vienošanos.

Pacientam piemērotas veselības aprūpes un rehabilitācijas/SPA Vidzemes slimnīcā iniciatīva radās kā rezultāts vairākiem projektiem un inovatīvām aktivitātēm (piemēram, veicinot pacientiem piemērotu veselības aprūpi, veselības aprūpes pakalpojumu specializāciju, kvalitātes pārvaldību un monitoringu, pierādījumos balstītas vadlīnijas un standarti cilvēku kapitāla menedžmentā). Viens no īstenotajiem projektiem ļāva slimnīcā īstenot pacientiem piemērotas infrastruktūras:

- **Nosaukums:** SIA „Vidzemes slimnīca” infrastruktūras uzlabošana: veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana.
- **Reģions:** Vidzemes reģions
- **Ģeogrāfiskā atrašanās vieta:** Latvijas ziemeļu daļa.
- **Sākuma laiks un ilgums:** 05.08.2009 (ilgums: 28 mēneši)
- **Finansējums (budžets un partneri):**
  - ES:** 1 909 046,45 LVL (2 703 266 EUR)
  - VALSTS FINANSĒJUMS:** 296 688.28 LVL (420 119.34 EUR)
  - VIETĒJĀ PAŠVALDĪBA:** 40 202.27 LVL (56 927.6)
  - KOPĀ :** 2 245 937 LVL (3 180 312.94 EUR)

3. Tēma

Klastera profils ir pārtikas ar augstu pievienoto vērtību ražošana

Attēls Nr. 1 Vidzemes augstvērtīgas pārtikas klastera dalībnieku produkcija

Fotogrāfijas autors: Kristaps Ročāns, Projektu speciālists Vidzemes plānošanas reģionā

Vidzemes slimnīcas profils ir veselības aprūpe un SPA pakalpojumi

Attēls Nr. 2 Vidzemes slimnīca

Vidzemes slimnīcas publicitātes foto

4. Papildinformācija:

↳ Pamatojums un darbības konteksts

Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera iniciatīvas attīstību aizsāka Vidzemes plānošanas reģions, pētniecības organizācijas un universitāte. Klastera iniciatīva ir likumsakarīgs rezultāts, ko ietekmējis reģiona vides un ekonomiskais kapitāls un to mazo un vidējo uzņēmumu klātbūtne, kas specializējušies pārtikas ražošanā un pārstrādē. Sadarbība klastera ietvaros ļāva labāk pozicionēt pārtikas ar pievienoto veselības vērtību ražošanu. Ražotāji, pētniecības centri un universitātes apvienojas, lai attīstītu veselīgu pārtiku ar augstu pievienoto vērtību.

Inovatīvas un pacientiem piemērotas veselības aprūpes attīstība Vidzemes slimnīcā sākās līdz ar veselības aprūpes iestādes apvienošanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību (SIA), vietējām pašvaldībām kļūstot par slimnīcas īpašniekiem. Slimnīca kā prioritāti izraudzījās pacientiem piemērotu veselības aprūpi. Izvēloties šo virzienu, Vidzemes slimnīca ir izvirzījusi mērķi kļūt par vadošo veselības aprūpes nodrošinātāju reģionā.

5. Mērķi:

Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera mērķi ir veicināt veselīgas pārtikas ar augstu pievienoto vērtību ražošanu un attīstīt pārtikas ražošanas uzņēmumus Vidzemes reģionā, organizējot sadarbību un zināšanu pārnesi uzņēmumu, izglītības un zinātnes institūciju vidū.

Vidzemes slimnīcas mērķis ir attīstīt inovatīvus, drošus un pieejamus veselības aprūpes pakalpojumus, piedāvājot mūsdienīgas veselības aprūpes tehnoloģijas, ērtas infrastruktūras un kvalificēta medicīnas personāla pakalpojumus.

6. Svarīgākās aktivitātes:

Klastera svarīgākās aktivitātes:

- 1) Tīkla veidošana ar klastera un starptautiskajiem partneriem, regulāru tikšanos organizēšana, projektu īstenošana, pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana;
- 2) Atbilstošas un mērķtiecīgas informācijas apmaiņa par projektiem, izstādēm, valsts iepirkumiem, mārketinga pasākumiem u.c. nozares jaunumiem;
- 3) Ciešāku saikņu veicināšana uzņēmējdarbības nodibinājumu, profesionāļu asociāciju, universitāšu un pētniecības organizāciju vidū.

Vidzemes slimnīcas svarīgākās aktivitātes:

- 1) Drošas, specializētas, inovatīvas un pieejamas veselības aprūpes attīstība: dzemdniecības pakalpojumi un diagnostiskās tehnoloģijas;
- 2) Daudzpusīgas un kvalitatīvas rehabilitācijas attīstība, SPA un citi pakalpojumi;
- 3) Ilgtspējīgu veselības un SPA pakalpojumu attīstība Vidzemes reģionā ar mērķi piesaistīt klientus no citiem Latvijas reģioniem un valstīm.

7. Saderība ar projekta „Health4growth” mērķiem un sagaidāmajiem rezultātiem:

Saskaņā ar iesaistīto pušu pētījuma rezultātiem divi svarīgākie veselības nozares apakšsektori Vidzemes reģionā ir veselības aprūpe un veselīgu pārtikas produktu ražošana. Augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera un Vidzemes slimnīcas iniciatīvas ataino Vidzemes reģiona veselības sektora ekonomisko izaugsmi. Vidzemes slimnīca ir reģiona lielākā slimnīca pēc pacientu skaita, piedāvāto pakalpojumu daudzveidības un inovatīvajām aktivitātēm. Savukārt pārtikas klasteris ir vienīgais pārtikas uzņēmējdarbības tīkls reģionā. Pārtikas klasteris sniedz labu piemēru sadarbības modelim starp dažādām veselīgas pārtikas apakšnozarē iesaistītajām

pusēm, savukārt Vidzemes slimnīca ir labs piemērs mazo un vidējo uzņēmumu pārvaldībai veselības aprūpes apakšnozarē.

8. Konstatētās problēmas:

Tālākās pārtikas klastera attīstībā identificētās galvenās problēmas:

- 1) Klastera ilgtspējība: šobrīd klasteri koordinē un daudzējādā ziņā balsta uz Vidzemes plānošanas reģiona iniciatīvas;
- 2) Sporādiska un uz projektu balstīta aktivitāte klastera attīstībā;
- 3) Kā norāda klasterī iesaistītās puses, laika trūkums; klasteris lielā mērā funkcionē, pateicoties Vidzemes plānošanas reģiona piedāvātajiem koordinēšanas resursiem.

Šo problēmu risinājums saistās ar cilvēkkapitāla attīstību klasterī, piemēram, ieviešot pilnas slodzes projektu vadītāja amatu. Apvienojumā ar šī brīža klastera koordinatoru, jaunais darbinieks veicinātu ilgtspējīgu klastera attīstību, kā arī veicinātu un ieviestu klastera stratēģisko darbības plānu.

Tālākās **Vidzemes slimnīcas** attīstībā identificētās galvenās problēmas:

- 1) Darbības pārrāvumi, politiskā un finansiālā nestabilitāte valstiskā līmenī neļauj izvirzīt ilgtermiņa plānus un veicināt ilgtspējīgu attīstību;
- 2) Pieprasījums pēc veselības aprūpes un SPA pakalpojumiem ir lielāks nekā slimnīca šobrīd spēj nodrošināt;
- 3) Zemais reģiona iedzīvotāju ienākumu līmenis liedz atļauties piedāvātos pakalpojumus.

Šo problēmu risinājums ir saistīts ar maksas pakalpojumu un mārketinga stratēģiju attīstību. Lielu attīstības potenciālu piedāvā Latvijas veselības tūrisma klasteris.

9. Rezultāti un ietekme:

(piemēram, labas prakses veicina lokālas, reģionālas un starptautiskas partnerības starp pierādījumiem varētu minēt apliecinājumu, ka projekts ir ietekmējies no cita reģiona projekta/ programmas vai dalījies ar citu reģionu. Ietekmes indikatori, kas izmantoti labo prakšu izvērtēšanai, saskan ar H4G projekta mērķiem.)

Turpmāku **pārtikas klastera** attīstību lielā mērā iedvesmoja pieredzes apmaiņa starp Latvijas un Somijas pārtikas klasteriem mobilitātes projektā 2011. gadā. Pārtikas klasteris ir savedis kopā gan reģionālos partnerus, gan starpreģionālos partnerus (piemēram, Rīgas Stradiņa universitāte, profesionālās asociācijas), kā arī starptautiskos partnerus (piemēram, Somija, Ungārija, Spānija un Portugāle).

Vidzemes slimnīca ir izveidojusi ilgstošu partnerību ar vairākiem reģionālajiem partneriem, piemēram, Valmieras Valsts ģimnāziju, atbalstot karjeras veidošanu medicīnas nozarē un zinātnē, kā arī veicinājusi sadarbību ar reģionālajiem ģimenes ārstiem, organizējot medicīnas konferences. Vēl slimnīca ir izveidojusi partnerību ar Igaunijas veselības aprūpes valsts iestādēm un nodibinājumiem, uzsākot apvienotus projektus un sadarbību veselības aprūpē. Nesen slimnīca pievienojās Latvijas veselības tūrisma klasterim.

10. Svarīgākās inovatīvās pazīmes:

Gan pārtikas klasteris, gan Vidzemes slimnīca ir inovatīvi nodibinājumi Vidzemes reģionā.

Pārtikas klastera svarīgākās inovatīvās pazīmes:

- Inovatīvu pārtikas produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošana;
- Zināšanu pārnese;
- Sadarbība reģionālo pašvaldības iestāžu, uzņēmējdarbības nodibinājumu, pētniecības institūtu un profesionālo asociāciju vidū.

Vidzemes slimnīcas svarīgākās inovatīvās pazīmes:

- Tehnoloģiju pārnese veselības aprūpē;
- Zināšanu pārnese;
- Pakalpojumu kvalitātes menedžments;
- Cilvēkkapitāla menedžments;
- Informēšana par inovācijām, uzņēmējdarbību un tehnoloģijām veselības aprūpes sektorā, piedaloties konkursos, organizējot konferences, atbalstot karjeru medicīnas nozarē un zinātnē.

11. Ilgtspējība:

(Projekta sagaidāmā ilgtspējība: par pierādījumiem var uzskatīt pašfinansējuma attīstību vai faktu, ka labās prakses piemērs ir iesaistījies vai iesaistīsies secīgos projektos, ko finansē kāds no ES finanšu instrumentiem.)

Noteiktu stabilitāti **pārtikas klasterim** sniedz Vidzemes plānošanas reģions, piedāvājot koordinācijas un citus pieejamos pakalpojumus. Taču tālāka klastera ilgtspējība būs atkarīga no iesaistīto pušu motivācijas, stratēģiskās plānošanas, ieviestajiem projektiem, finansējuma piesaistes un piesaistītajiem cilvēkresursiem, piemēram, projektu vadītāja.

Ilgtspējību **Vidzemes slimnīcai** sniedz iegūtais reģionālās slimnīcas statuss, pārvaldības inovācijas, veselības aprūpes pakalpojumu specializācija un dalība ES finansētos projektos personāla nostiprināšanai, slimnīcas infrastruktūru pielāgošanai pacientu vajadzībām un moderna aprīkojuma iegādei.

12. Pārneses iespējas:

Ir identificēti vairāki izvēlēto labās prakses piemēru darbības aspekti, kurus iespējams pārnest uz citām nozarēm:

- ❑ **Plānošanas pārnese:** abos gadījumos novērojami labi specializācijas piemēri un tirgus nišas atrašana (pirmajā gadījumā: tirgus niša pārtikas produktiem ar augstu pievienoto vērtību; otrajā gadījumā: specializēta un uz pacientiem vērsta veselības aprūpe), kā arī partnerību veidošana.
- ❑ **Darbības pārnese:** Vidzemes slimnīcas gadījums sniedz labu piemēru, kā attīstīt veselības aprūpes kvalitātes un cilvēku kapitāla pārvaldību, izvērtējot arī ieviestās aktivitātes un plānojot tālāku attīstību.

13. Iesaistītās puses, kas piedalījās labās prakses piemēru izveidošanā un iesaistības pakāpe plānošanas stadijā:

Pārtikas klasteri iniciēja reģionālā institūcija (Vidzemes plānošanas reģions), izglītības iestāde (Rīgas Stradiņa universitāte) un pētniecības institūts (Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskajam institūtam „Sigra”).

Vidzemes slimnīcas gadījumā 2008. gadā divas reģionālās pašvaldības (Valmieras pilsētas pašvaldība un Valkas novada pašvaldība) apvienoja trīs veselības aprūpes iestādes vienā sabiedrībā ar ierobežotu atbildību.

14. Iesaistītās puses, kas piedalījās labās prakses piemēru darbībā un iesaistības pakāpe darbības stadijā:

Šobrīd **pārtikas klasterī** darbojas reģionālie mazie un vidējie uzņēmumi, kas specializējušies pārtikas produktu ražošanā ar augstu pievienoto vērtību (piena, konditorijas izstrādājumu, ogu, sulu, saldumu, dārzeņu, alus ražošana un apstrāde), pētniecības institūti, kas specializējušies pārtikas produktu un uztura, tirgus un vides

pētījumos, kā arī profesionālās asociācijas (piemēram, Latvijas Diētas un uztura speciālistu asociācija, Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija, Latvijas augļkopju asociācija). Vidzemes plānošanas reģions darbojas kā koordinators. Aktīvākās iesaistītās puses klasterī ir koordinatori no Vidzemes plānošanas reģiona un vairāki uzņēmējdarbības partneri.

Šobrīd **Vidzemes slimnīcas** attīstībā ir iesaistīta slimnīcas valde, administrācija, kā arī Valmieras pilsētas un Valkas novada pašvaldības.

15. Galvenie labās prakses piemēru veiksmes faktori:

Pārtikas klastera gadījumā:

- Inovatīvu pārtikas produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošana;
- Zināšanu radīšana;
- Tirgus nišas atrašana;
- Vietējo pašvaldību atbalsts.

Vidzemes slimnīcas gadījumā:

- Stratēģiskā plānošana un regulāra ieviesto aktivitāšu izvērtēšana;
- Pakalpojumu kvalitātes pārvalde;
- Cilvēkkapitāla pārvalde;
- Pacienti piemērota pieeja;
- Pacientu plūsma;
- Specializācija veselības aprūpē;
- Vietējo pašvaldību atbalsts;
- Nacionālu un starptautisku projektu ieviešana.

16. Izvērtējuma ziņojumi, pieejamība:

Abos gadījumos publiski ir pieejamas ikgadējās atskaites par ieviestajām aktivitātēm un sasniegtajiem rezultātiem. Turklāt fokusa grupas diskusija apliecina, ka Vidzemes slimnīcā tiek veikts ieviesto aktivitāšu un rezultātu, kā arī turpmāko plānu izvērtējums.

17. Cita dokumentācija:

Vidzemes slimnīca ir saņēmusi vairākus valsts līmeņa apbalvojumus par kvalitatīvu pakalpojumu, drošas darba vides un draudzīgas vides jaunajiem speciālistiem nodrošināšanu, kā arī nosaukta par 2011. gada ilgtspējīgāko uzņēmumu – vienīgo šādu uzņēmumu valstī.

18. Kontaktinformācija:

- 1) Veselīgas un ar augstu pievienoto vērtību pārtikas klastera iniciatīva Vidzemes reģionā, kontaktpersona: Kristaps Ročāns, Vidzemes plānošanas reģions, Tel.+371 29753011, e-pasts: kristaps.rocans@vidzeme.lv
- 2) Pacientam piemērota veselības aprūpe un rehabilitācija/ SPA Vidzemes slimnīcā, valdes priekšsēdētājs: Uģis Muskovs, +371 64202515, e-pasts: ugis.muskovs@vidzemesslimnica.lv; Pakalpojumu reģistrācijas, uzskaites un kvalitātes kontroles daļas vadītāja: Olga Rudzīte, +371 64202612, e-mail: olga.rudzite@vidzemesslimnica.lv